

ki and M. Liubawski). In the opinion of the author this is one of the earliest isophones of dialectal division of Lithuanian. To the north of the Šventoji this isophone diverges into some smaller ones reflecting different degrees of the *an*-narrowing. The administrative boundary itself appears to have been unstable – it was being moved westward with the peopling of the then continuous forest area. Thus there is reason to believe that there the diversity of the *an*-narrowing depends on the instability of the administrative boundary.

SMULKMENOS

XXIX

K. Būga 1917.II.4 laiške E. Blesei¹ išreiškė prielaidą, kad Mikalojaus Daukšos rankraštyje cirkumflekso (tiksliau ^) ženkleliu buvę žymimi kirčiuoti ilgieji balsiai, o akūto ženkleliu – kirčiuoti pusilgiai (t. y. po kirčiu pailgėję senoviniai trumpieji) ir trumpi balsiai. Cirkumfleksas ant pusilgius, o akutas ant ilgus balsius žyminčių raidžių atsiradęs dėl spaustuvės kaltės: korektoriams šie diakritikai buvę bereikiškiai ir pagal rankraštį jų netikrinę. Įdomu, kad tam tikrą tendenciją cirkumfleksu (^ ženkleliu) žymėti kirčiuotus ilguosius, o akūtu – kirčiuotus trumpuosius bei po kirčiu pailgėjusius (pusilgius) balsius pastebime ir anoniminio 1605 m. katekizmo tekste. Apytikris paskaičiavimas rodo, kad daugiau negu 80% cirkumflekso pavartojimo atvejų sudaro pavyzdžiai su kirčiuotu senoviniu ilguoju balsiu arba dvibalsiu. Tačiau iš visų akūto pavartojimo atvejų pavyzdžiai su kirčiuotu senoviniu trumpuoju resp. pusilgiu balsiu (įskaityta atviro skiemens kirčiuoti *a*, *e*) sudaro tik truputį daugiau, negu pusę. Vadinasi, gana nuosekliai cirkumfleksu žymėdamas ilguosius balsius, nežinomasis šio katekizmo vertėjas akūto ženklelio vartojimu greičiausia kiek svyravo: juo neretai pažymėdavo ir ilgųjų balsių kirtį. Tokius atvejus laikyti vien tik spaustuvės klaidomis vargu ar galima (jų per daug). Tačiau, kaip ir M. Daukša, priegaidžių jis cirkumflekso ir akūto ženkleliais tikrai nežymėjo².

Z. Zinkevičius

---

¹ Žr. V. Drotvinas, Nespausdinti K. Būgos laišakai iš Permės, – Kalbotyra XXV(1) (1974) 113.

² Z. Zinkevičius, Iš lietuvių istorinės akcentologijos (1605 m. katekizmo kirčiavimas), Vilnius, 1975, 6–7.